

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera întâi)

9 iunie 2021 *

„Regim lingvistic – Concursul EPSO/AD/293/14 pentru recrutarea de administratori în domeniile dreptului concurenței, finanțării întreprinderii, economiei financiare, economiei industriei și macroeconomiei (AD 7) – Neînscrisere în lista de rezervă – Excepție de nelegalitate – Limitarea alegerii celei de a doua limbi a concursului la limba engleză, la limba franceză sau la limba germană – Regulamentul nr. 1 – Articolul 1d alineatul (1) din statut – Discriminare bazată pe limbă – Justificare – Interesul serviciului”

În cauza T-202/17,

Ana Calhau Correia de Paiva, cu domiciliul în Bruxelles (Belgia), reprezentată de V. Villante, G. Pandey și D. Rovetta, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de L. Radu Bouyon, I. Melo Sampaio și L. Vernier, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 270 TFUE prin care se solicită anularea, în primul rând, a deciziei din 9 noiembrie 2015 a comisiei de evaluare din cadrul concursului EPSO/AD/293/14 – Administratori (AD 7) în domeniile dreptului concurenței, finanțării întreprinderii, economiei financiare, economiei industriei și macroeconomiei de a nu înscrie numele reclamantei în lista de rezervă constituită la finalul procedurii de selecție, în al doilea rând, a deciziei din 23 iunie 2016 privind reexaminarea acestei prime decizii, în al treilea rând, a deciziei din 22 decembrie 2016 privind respingerea reclamației introduse de reclamantă împotriva primei decizii și, în al patrulea rând, a listei de rezervă constituite la finalizarea procedurii de selecție sus-menționate, în măsura în care aceasta privește domeniul dreptului concurenței,

TRIBUNALUL (Camera întâi),

compus din domnul H. Kanninen, președinte, și doamnele O. Porchia (raportoare) și M. Stancu, judecători,

grefier: domnul B. Lefebvre, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 6 octombrie 2020,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre¹

[omissis]

II. Procedura și concluziile părților

- 15 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 31 martie 2017, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 16 La data introducerii acestei acțiuni, era pendinte în fața Curții un recurs introdus de Comisie la 25 noiembrie 2016 și înregistrat sub numărul de cauză C-621/16 P împotriva Hotărârii din 15 septembrie 2016, Italia/Comisia (T-353/14 și T-17/15, EU:T:2016:495). Prin această din urmă hotărâre, Tribunalul a anulat anunțul de concurs general EPSO/AD/276/14 în vederea constituirii unei liste de rezervă de administratori (JO 2014, C 74 A, p. 1) și anunțul de concurs general EPSO/AD/294/14 în vederea constituirii unei liste de rezervă de administratori în domeniul protecției datelor (JO 2014, C 391 A, p. 1).
- 17 Prin scrisoarea depusă la grefa Tribunalului la 16 iunie 2017, Comisia a solicitat, în temeiul articolului 69 litera (d) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, suspendarea procedurii în prezenta cauză până la pronunțarea deciziei Curții prin care se finalizează judecata în cauza C-621/16 P.
- 18 Prin scrisoarea depusă la grefa Tribunalului la 6 iulie 2017, reclamanta s-a opus suspendării procedurii.
- 19 Prin Decizia din 11 iulie 2017, adoptată în temeiul articolului 69 litera (d) din Regulamentul de procedură, președintele Camerei a cincea a Tribunalului a decis să suspende procedura.
- 20 În urma pronunțării Hotărârii din 26 martie 2019, Comisia/Italia (C-621/16 P, EU:C:2019:251), la propunerea judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a cincea) a adoptat la 4 aprilie 2019 o măsură de organizare a procedurii constând în a adresa părților întrebări cu privire la consecințele care trebuie deduse pentru prezenta cauză din hotărârea menționată și din Hotărârea din 26 martie 2019, Spania/Parlamentul (C-377/16, EU:C:2019:249). Părțile au comunicat observațiile lor în această privință în termenul stabilit.
- 21 La 5 iulie 2019, Comisia a depus memoriul în apărare.
- 22 Replica și duplica au fost depuse la 23 septembrie 2019 și, respectiv, la 11 noiembrie 2019. La 20 noiembrie 2019, procedura scrisă a fost încheiată.
- 23 La 22 octombrie 2019, în interesul unei bune administrări a justiției, prin decizie motivată și după consultarea judecătorilor în cauză, președintele Tribunalului a desemnat, în temeiul articolului 27 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, o nouă judecătoare raportoare, membră a Camerei întâi a Tribunalului.
- 24 Prin scrisoarea depusă la grefa Tribunalului la 12 decembrie 2019, reclamanta a solicitat organizarea unei ședințe de audiere a pledoariilor, în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din Regulamentul de procedură.
- 25 Prin scrisoarea depusă la grefa Tribunalului în aceeași zi, reclamanta a prezentat o nouă propunere de probe, invocând articolul 85 alineatele (3) și (4) din Regulamentul de procedură. Comisia și-a prezentat în termenul stabilit observațiile cu privire la propunerea de probe menționată și a contestat, cu această ocazie, admisibilitatea acesteia.

1 Sunt redat numai punctele din prezenta hotărâre a căror publicare este considerată utilă de către Tribunal.

- 26 La 21 iulie 2020, la propunerea judecătorei raportoare, Tribunalul (Camera întâi) a hotărât să deschidă faza orală a procedurii și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 89 din Regulamentul de procedură, a adresat Comisiei întrebări în scris. Comisia a dat curs acestor măsuri în termenul stabilit.
- 27 La 21 septembrie 2020, la propunerea judecătorei raportoare, Tribunalul (Camera întâi), în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 89 din Regulamentul de procedură, a adresat părților întrebări scrise, invitându-le să răspundă la acestea în ședință.
- 28 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările scrise și orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 6 octombrie 2020.
- 29 Reclamanta solicită Tribunalului:
- anularea, dacă este cazul, prin constatarea în prealabil a faptului că anunțul de concurs și regimul lingvistic pe care îl stabilește sunt nelegale și că nu îi sunt aplicabile în temeiul articolului 277 TFUE:
 - a deciziei de neînscrisere în lista de rezervă;
 - a deciziei de reexaminare;
 - a deciziei de respingere a reclamației;
 - a listei de rezervă a concursului în cauză;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 30 Pe de altă parte, reclamanta solicită Tribunalului să dispună măsuri de organizare a procedurii, prin obligarea Comisiei să depună toate dosarele EPSO referitoare la adoptarea deciziilor a căror anulare este solicitată.
- 31 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii;
 - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

III. În drept

[omissis]

B. Cu privire la fond

[omissis]

1. Cu privire la al doilea, la al treilea și la al patrulea motiv, întemeiate pe nelegalitatea anunțului de concurs ca urmare a limitării alegerii celei de a doua limbi a concursului la limba engleză, la limba franceză sau la limba germană

[omissis]

a) Cu privire la admisibilitatea excepției de nelegalitate

- 41 În susținerea cauzei de inadmisibilitate, Comisia arată că rezultă din jurisprudență că, în cadrul unei reclamații prin care se contestă o decizie a unei comisii de evaluare, un candidat nu se poate întemeia pe pretinsa neregularitate a anunțului de concurs dacă nu a contestat în timp util dispozițiile anunțului menționat care, din punctul său de vedere, îl lezează. Un reclamant ar putea contesta legalitatea anunțului numai dacă ar fi dovedită existența unei legături strânse între motivarea deciziei atacate și excepția de nelegalitate a anunțului de concurs. În speță, potrivit Comisiei, nu există o legătură între motivele neînscrierii numelui reclamantei în lista de rezervă și limitarea alegerii celei de a doua limbi a concursului în discuție la limba engleză, la limba franceză sau la limba germană. În special, o asemenea legătură nu poate fi dedusă din comentariile formulate în pașaportul de competențe al reclamantei cu privire la competența generală „comunicare”. Astfel, potrivit Comisiei, performanța reclamantei în această privință a fost considerată „satisfăcătoare”, ceea ce ar dovedi că faptul de a fi susținut probele de la centrul de evaluare în limba franceză nu este cauza neînscrierii numelui său în lista de rezervă.
- 42 Reclamanta contestă argumentele Comisiei.
- 43 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței Curții, în temeiul articolului 277 TFUE, în cazul unui litigiu privind un act cu caracter general adoptat de o instituție, un organ, un oficiu sau o agenție a Uniunii, orice parte se poate prevala de motivele prevăzute la articolul 263 al doilea paragraf TFUE pentru a invoca în fața Curții inaplicabilitatea acestui act (Hotărârea din 8 septembrie 2020, Comisia și Consiliul/Carreras Sequeros și alții, C-119/19 P și C-126/19 P, EU:C:2020:676, punctul 66).
- 44 Această dispoziție constituie expresia unui principiu general care asigură oricărei părți dreptul de a contesta, pe cale incidentă, în vederea obținerii anulării unei decizii care îi este adresată, validitatea actelor cu caracter general care constituie temeiul unei astfel de decizii (a se vedea Hotărârea din 8 septembrie 2020, Comisia și Consiliul/Carreras Sequeros și alții, C-119/19 P și C-126/19 P, EU:C:2020:676, punctul 67 și jurisprudența citată).
- 45 Întrucât scopul articolului 277 TFUE nu este de a permite unei părți să conteste aplicabilitatea vreunui act cu caracter general în cadrul oricărui tip de acțiune, actul a cărui nelegalitate este invocată trebuie să fie aplicabil, direct sau indirect, în speța care face obiectul acțiunii (Hotărârea din 8 septembrie 2020, Comisia și Consiliul/Carreras Sequeros și alții, C-119/19 P și C-126/19 P, EU:C:2020:676, punctul 68 și jurisprudența citată).
- 46 Astfel, cu ocazia unei acțiuni în anulare formulate împotriva unor decizii individuale, Curtea a admis că pot face în mod valabil obiectul unei excepții de nelegalitate dispozițiile unui act cu aplicabilitate generală care constituie temeiul deciziilor menționate sau care au o legătură juridică directă cu asemenea decizii (a se vedea Hotărârea din 8 septembrie 2020, Comisia și Consiliul/Carreras Sequeros și alții, C-119/19 P și C-126/19 P, EU:C:2020:676, punctul 69 și jurisprudența citată).
- 47 În ceea ce privește, printre altele, anunțurile de concurs, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul unei proceduri de recrutare, care este o operațiune administrativă complexă compusă dintr-o succesiune de decizii, un candidat la un concurs poate, în cadrul unei acțiuni îndreptate împotriva unui act ulterior, să invoce neregularitatea actelor anterioare strâns legate de acesta (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 august 1995, Comisia/Noonan, C-448/93 P, EU:C:1995:264, punctul 17 și jurisprudența citată) și să se prevaleze în special de nelegalitatea anunțului de concurs în temeiul căruia a fost adoptat actul în discuție (a se vedea Hotărârea din 14 decembrie 2017, PB/Comisia, T-609/16, EU:T:2017:910, punctul 26 și jurisprudența citată).

- 48 Faptul de a nu fi atacat anunțul de concurs în termen nu împiedică reclamantul să invoce neregularitățile apărute în desfășurarea concursului, chiar dacă originea unor asemenea neregularități se poate regăsi în textul anunțului de concurs (a se vedea Hotărârea din 31 ianuarie 2006, *Giulietti/Comisia*, T-293/03, EU:T:2006:37, punctul 40 și jurisprudența citată).
- 49 Mai precis, atunci când motivul întemeiat pe nelegalitatea anunțului de concurs care nu a fost contestat în timp util privește motivarea deciziei individuale atacate, admisibilitatea acțiunii este acceptată de jurisprudență. Astfel, un candidat la un concurs nu poate fi lipsit de dreptul de a contesta în privința tuturor elementelor, inclusiv a celor care au fost definite în anunțul de concurs, temeinicia deciziei individuale adoptate în privința sa pe baza condițiilor definite în acest anunț, dat fiind că numai această decizie de punere în aplicare individualizează situația sa juridică și îi dă posibilitatea de a ști cu certitudine cum și în ce măsură sunt afectate interesele sale particulare (a se vedea Hotărârea din 14 decembrie 2017, *PB/Comisia*, T-609/16, EU:T:2017:910, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 50 În schimb, în lipsa unei legături strânse între motivarea însăși a deciziei atacate și motivul întemeiat pe nelegalitatea anunțului de concurs care nu a fost contestat în timp util, acesta din urmă trebuie declarat inadmisibil, în temeiul normelor de ordine publică cu privire la termenele de introducere a acțiunii de la care nu se poate deroga, într-o ipoteză de acest tip, fără a aduce atingere principiului securității juridice (a se vedea Hotărârea din 14 decembrie 2017, *PB/Comisia*, T-609/16, EU:T:2017:910, punctul 29 și jurisprudența citată).
- 51 În lumina acestor considerații este necesar să se examineze cauza de inadmisibilitate invocată de Comisie împotriva excepției de nelegalitate a anunțului de concurs.
- 52 În primul rând, trebuie amintit că, prin intermediul excepției de nelegalitate, reclamanta contestă în esență dispozițiile anunțului de concurs privind regimul lingvistic, și anume limitarea alegerii celei de a doua limbi la limba engleză, la limba franceză și la limba germană. Această a doua limbă a fost utilizată, printre altele, pentru probele desfășurate la centrul de evaluare, prin care s-a urmărit să se aprecieze competențele generale și specifice ale candidaților.
- 53 În al doilea rând, în ceea ce privește motivarea deciziei atacate, trebuie amintit că, prin scrisoarea din 9 noiembrie 2015, reclamanta a fost informată că numele său nu fusese înscris în lista de rezervă pentru motivul că nu obținuse punctajul cel mai mare pentru probele de la centrul de evaluare. În plus, se arată în decizia atacată că comisia de evaluare a reexaminat cu atenție notele care îi fuseseră atribuite reclamantei pentru probele de la centrul de evaluare, că a revizuit evaluarea competențelor sale generale și specifice și că a concluzionat că rezultatele sale reflectau performanțele sale la centrul de evaluare.
- 54 În al treilea rând, reiese din „pașaportul de competențe” eliberat reclamantei că, pentru competența generală „comunicare”, a obținut 5,5 puncte din 10, ceea ce se numără printre aprecierile și notele cele mai scăzute pe care le-a obținut în ceea ce privește evaluarea competențelor sale generale, desfășurată la centrul de evaluare. Măsura acestor competențe viza, potrivit punctului 1.2 din Dispozițiile generale, la care făcea trimitere nota de subsol 7 din anunțul de concurs, evaluarea capacității candidatului de a „putea comunica clar și precis], atât oral, cât și în scris”. Rezultă din această împrejurare în mod implicit, dar necesar, o constatare a comisiei de evaluare în privința reclamantei referitoare la cunoașterea limbii franceze sau, cel puțin, referitoare la o competență puternic condiționată de cunoașterea acestei limbi de către reclamantă.
- 55 În al patrulea rând, deși este adevărat că anunțul de concurs nu prevedea o probă legată de cunoștințele specifice ale reclamantei de limbă engleză, de limbă franceză sau de limbă germană, în termeni de vocabular sau de gramatică, nu se poate nega că există o legătură strânsă între cunoștințele reclamantei de limbă franceză, pe care a ales-o ca a doua limbă, și probele pe care a

trebuie să le susțină în această limbă. Astfel, cunoștințele de limbă franceză pe care le are reclamanta se reflectă inevitabil și în mod necesar în probele prin care se urmărește testarea competențelor generale și specifice, astfel cum sunt prevăzute de concursul în discuție.

- 56 În această privință, s-a stabilit că șansa de a obține punctaje mai bune la probe este mai ridicată dacă aceste probe sunt prezentate în limba maternă a candidatului sau în limba pe care acesta din urmă ar stăpâni-o la fel de bine (Hotărârea din 2 iulie 2014, Da Cunha Almeida/Comisia, F-5/13, EU:F:2014:176, punctul 38), cu atât mai mult în cadrul unei probe tehnice precum studiul de caz.
- 57 Or, pe de o parte, este cert că portugheza este limba maternă a reclamantei. Pe de altă parte, deși, astfel cum subliniază Comisia, reclamanta a declarat în formularul de candidatură că dispune de un nivel în limba franceză echivalent cu nivelul C2 al CECRL, ca și cel în limba portugheză, și că a efectuat o parte din studiile sale în Belgia și în Franța, nu este mai puțin adevărat că afirmă în fața Tribunalului, fără a fi contrazisă în această privință de Comisie, că stăpânește mai bine limba sa maternă decât franceza. Această împrejurare este, de altfel, deosebit de probabilă, ținând seama de parcursul academic și profesional al reclamantei, astfel cum a fost indicat de aceasta în formularul de candidatură, din care reiese că atât studiile, cât și cariera sa profesională au fost desfășurate în principal în Portugalia.
- 58 În al cincilea rând, este necesar să se sublinieze că limitarea alegerii celei de a doua limbi a concursului la cele trei limbi în cauză nu afectează numai capacitatea candidaților de a se exprima oral sau în scris, ci stabilește și tipul de tastatură pe care candidații îl pot utiliza pentru realizarea studiului de caz, furnizarea de tastaturi candidaților fiind, potrivit practicii EPSO, confirmată de Comisie în fața Tribunalului, limitată la limba (și, dacă este cazul, la limbile) în care trebuie efectuate probele. Or, în speță, nu se contestă că reclamanta a fost constrânsă să utilizeze un tip de tastatură pe care nu era obișnuită să îl utilizeze, din cauza limbii sale materne. Trebuie să se constate că această împrejurare are o incidență asupra efectuării și, așadar, potențial, asupra rezultatului unei probe, în cadrul căreia se solicită să se scrie, prin intermediul unei tastaturi, un text de o anumită lungime într-o perioadă limitată.
- 59 În al șaselea rând, în ceea ce privește argumentul invocat de Comisie în ședință, potrivit căruia ar putea exista o legătură strânsă numai dacă rezultatele probelor de evaluare a competențelor generale ale candidaților s-ar dovedi negative sau catastrofale, trebuie să se constate că un asemenea argument echivalează cu a susține, fără justificare, o aplicare mai strictă a condiției existenței unei legături strânse atunci când nelegalitatea invocată are legătură cu regimul lingvistic al concursului.
- 60 Ținând seama de ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se constate că există o legătură strânsă între motivarea deciziei atacate și dispozițiile anunțului de concurs referitoare la regimul lingvistic al concursului în discuție, a căror legalitate este contestată.
- 61 Prin urmare, trebuie respinsă cauza de inadmisibilitate invocată de Comisie și trebuie declarată admisibilă excepția de nelegalitate a anunțului de concurs invocată de reclamantă.

[omissis]

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera întâi)

declară și hotărăște:

- 1) **Anulează decizia din 23 iunie 2016 a comisiei de evaluare din cadrul concursului general EPSO/AD/293/14, transmisă de Oficiul European pentru Selecția Personalului (EPSO), de respingere a cererii de reexaminare formulate de doamna Ana Calhau Correia de Paiva în urma excluderii sale, printr-o decizie din 9 noiembrie 2015, din lista de rezervă a concursului.**
- 2) **Respinge în rest acțiunea.**
- 3) **Doamna Calhau Correia de Paiva suportă o treime din propriile cheltuieli de judecată.**
- 4) **Comisia Europeană suportă propriile cheltuieli de judecată și două treimi din cheltuielile de judecată efectuate de doamna Calhau Correia de Paiva.**

Kanninen

Porchia

Stancu

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 9 iunie 2021.

Semnături